

Melding om oppstart av utredning for supplerende vern i Sklinna i Leka kommune

Oppstartmeldingen markerer starten på en planprosess, som vil ende opp i et konkret høringsforslag. Høringsforslaget vil bli sendt til berørte parter på formell høring. Statsforvalteren i Trøndelag er ansvarlig for planprosessen innen rammer satt av Miljødirektoratet. Dette gjøres i medhold av naturmangfoldlovens § 42.

Planområdet er en utvidelse av Sklinna naturreservat mot vest, sørvest og nordvest, og er ca 10 000 dekar, mens det eksisterende verneområde dekker et totalareal på ca. 5890 dekar, hvorav ca. 1060 dekar er landareal. Området ligger i Leka kommune i Trøndelag fylke.

Målsetting

Utredning av supplerende vern for planområdet i Sklinna er en del av arbeidet med å nå nasjonale målsettinger om å ta vare på et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. I tillegg kommer målsetningene om å sikre funksjonelle økologiske nettverk og større robusthet. Sklinna er ett av 33 kandidatområder for supplerende vern i Trøndelag.

Bakgrunn for supplerende vern

I 2018 startet en prosess med supplerende vern av natur i Norge. På oppdrag fra Miljødirektoratet leverte Fylkesmannen 1.februar 2019 innspill til områder som kunne være aktuelle for supplerende vern. Utvidelse av Sklinna ble da spilt inn med bakgrunn i ny kunnskap om hvilke områder hekkebestanden av sjøfugl på sklinna er avhengige av i forbindelse med næringstilgang.

25. januar 2021 fikk Statsforvalteren i oppdrag å starte prosessen med supplerende vern i Trøndelag. I oppdraget er det presisert at utredelse av området i tilknytning til Sklinna naturreservat skal prioriteres.

Figur 1. Arbeidsgrense for planområdet i Sklinna (blå skravur).

Kort beskrivelse av området

Siden dette er en oppstartmelding, så er beskrivelsen av området kort. I høringsrapporten vil områder beskrives mer grundig.

Verneverdier og verneformål

Område som skal utredes er en utvidelse av Sklinna naturreservat, som ble opprettet i 2003 og fikk status som Ramsarområde i 2011. Sklinna er den eneste sjøfuglkolonien mellom Runde og Røst med et komplett utvalg av de vanlige fuglefjellsartene. Sklinna er Midt-Norges viktigste sjøfuglkoloni. Sklinna er regional, nasjonal og delvis internasjonal viktig for mange hekkende sjøfuglarter. Reservatet huser blant mange andre arter, en av verdens største populasjoner av toppskarv, som er en ansvarsart for Norge. I tillegg hekker havhest, storskarv, havsvale, måker, ærfugl, lunde, teist, alke og lomvi i reservatet. Flere av disse står på rødlista.

Rødlistestatus er hentet fra Henriksen & Hilmo (2015), bestandsantall og trender er hentet fra Det nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugl.

Områdebruk for toppskarv, teist og lomvi

NINA har siden 2010 instrumentert hundrevis av toppskarv, 26 teist og 12 lomvi fra Sklinna med GPS-loggere for å kartlegge deres beiteområder. Disse studiene viser at både toppskarv og teist i stor grad beiter utenfor grensene for det eksisterende verneområdet i Sklinna. Lomvi beiter i ytterkanten av tareskogsområdet.

Beiteområder for lomvi

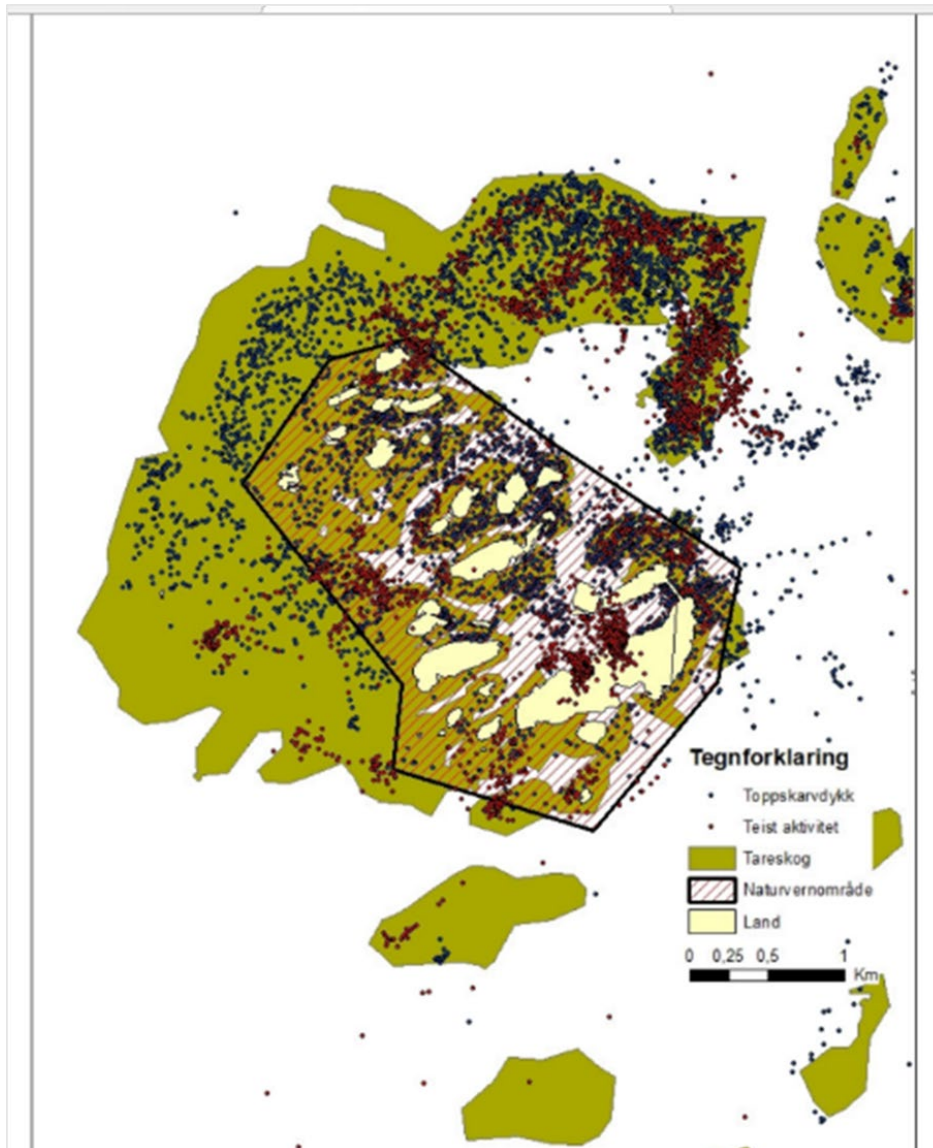
Beiteområdene for lomvi fra Sklinna ble kartlagt for første gang i 2019. De kan fly opptil 80 km fra kolonien for å hente mat, men dataene viser også at det er viktige beiteområder i utkanten av tareskogsområdene vest og nordøst for det foreslåtte anleggsområdet

Beiteområder for toppskarv

Toppskarv som hekker på Sklinna beiter hovedsakelig på sei. Tilgangen på sei, spesielt 1-årige individer har vist seg å være avgjørende for toppskarvenes hekketidspunkt og hekkesuksess. Toppskarven er en viktig indikator for tilstanden i kystøkosystemene, og det er nå vist at man ved å bruke forekomsten av 1-årig sei fra dietten hos toppskarv på Sklinna kan forutsi rekrutteringen av 3-årig sei til den pelagiske gytebestanden 2 år før havforskerne kan gjøre det samme. Beiteområdene hos toppskarv som hekker på Sklinna er kartlagt vha. små GPS-loggere og TDR (Time-depth-recorders) som tapes fast til stjerten. Toppskarvene på Sklinna beiter hovedsakelig i tareskogsområder. I Sklinna området er de viktigste beiteområdene i tareskogsområdene vest, nordvest og nord, utenfor grensene for verneområdet som vist i figur 2.

Beiteområder for teist

Teistene som hekker på Sklinna beiter hovedsakelig på ulker, tangsprell, flyndrefisk og ålekvabbe (S.-H. Lorentsen upubliserte data), som de hovedsakelig henter innenfor en aksjonsradius på ca. 4 km fra kolonien. Beiteområdene hos teist er kartlagt vha. små GPS-loggere som tapes fast til nedre del av ryggen inntil de faller av i løpet av 2-7 dager. Teistene på Sklinna beiter hovedsakelig i tareskogsområder. I Sklinna området er de viktigste beiteområdene i tareskogsområdene vest, nordvest og nord, utenfor grensene for verneområdet.

Figur 2. Beiteområder for toppskarv (sorte prikker) og teist (røde prikker) i området Sklinna, Leka kommune. Data på fordeling av tareskog er hentet fra Naturbase.

Mytende fugl

Andefugler er svært sårbare for forstyrrelser i myteperioden (når de skifter fjær) da de fleste arter ikke er flyvedyktige og derfor avhengig av å være i ro i et beskyttet område med god næringstilgang. Myteperioden hos andefugl varer i 3 - 4 uker. Fuglene samles ofte i store flokker i denne perioden.

Sklinna arkipelet er et viktig myteområde for ærfugl. De siste tellingene fra 2015 viser at det ligger 300-400 ærfuglhanner ved Sklinna i myteperioden. Sklinna arkipelet er også et viktig myteområde for grågås. Antallet varierer fra år til år, men har i de senere årene vært i størrelsesorden 400-500 individer. Under tellinger fra fly, er flokker sett i hele området, med unntak for Heimøya. Flere av holmene er gode beiteområder, og det er sannsynlig å anta at de varierer sin områdebruk i Sklinna ut fra tilgang på næring og forstyrrelser i området.

Avgrensning

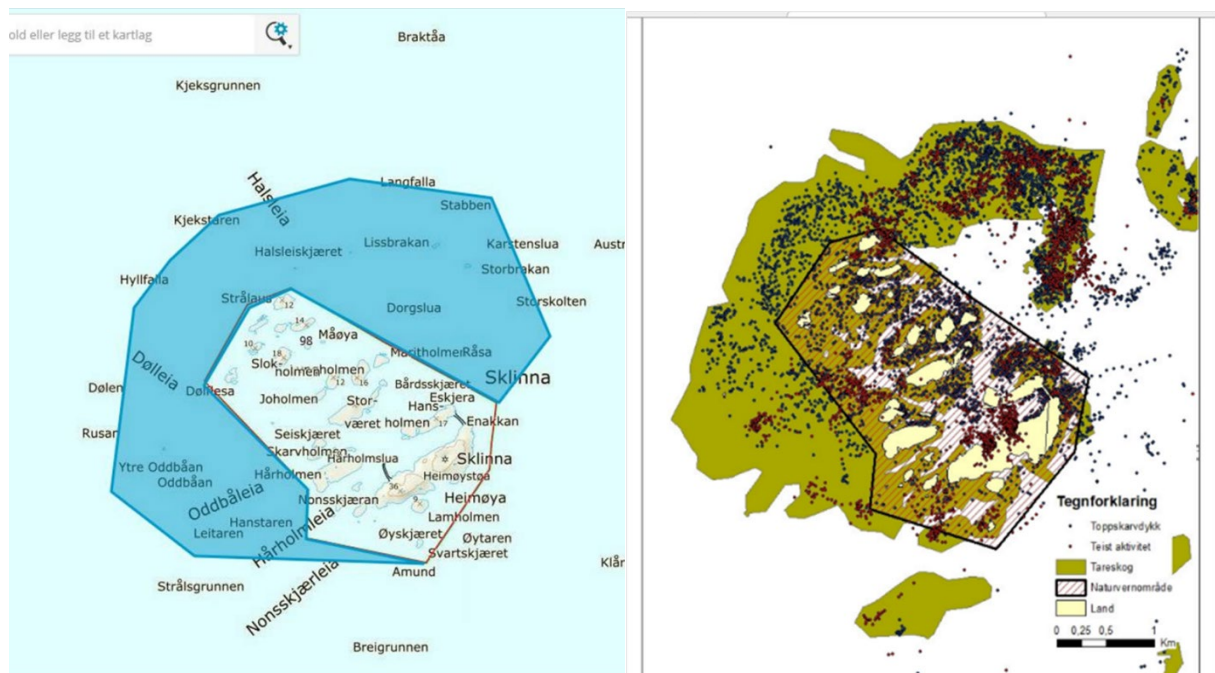

Fig3. Arbeidsgrense for utvidelse av verneområde baseres på overvåking av sjøfugl gjennom SEAPOP de nasjonale kartleggings- og overvåkingsprogrammet på sjøfugl, og SEATRACK et program for kartlegging av sjøfugl utenfor hekketiden.

Brukerinteresser i planområdet

Fiskeri

Det er registrert flere områder for passive redskap (garn og line) for blant annet sei og torsk i området. Grundtområdene ved Sklinna brukes av fiskere fra flere kommuner og fylker. Området rundt Sklinna er et viktig gyteområde for flere fiskearter. Det er også her fisken kommer på sin vandring når den skal gyte i Nordøyan og Gjæslingan. Det fiskes også etter krabber i strandsonen i hele kommunen. Cirka tre fartøyer fra andre kommuner deltar i dette fisket.

I Fiskeridirektoratets karttjeneste er det registrert en låssettingsplass (Sklinnasundet) for sei og sild i området. Låssettingsplassen er vurdert som svært viktig på grunn av lang avstand til mottak og nærmeste alternative låssettingsplass. Sundet brukes som liggehavn om natten og ved dårlige værforhold.

Akvakultur

Det finnes per i dag ingen tillatelser for akvakultur i det foreslåtte verneområdet. Det foreligger en søknad fra Midt-Norsk Havbruk AS og Bjørøya AS om etablering av akvakulturanlegg i planområdet. Anlegget er planlagt nord for grensen til naturreservatet, med plass til 12 merder til oppdrett av laks.

Taretråling og tangskjæring

Det foregår taretråling rundt skjærene og holmene nord-nordvest i kandidatområdet, i de periodene tarefeltet er åpnet for det.

Det har vært høstet tare i Norge i mange tiår, men på 1970-tallet ble høstingen mer mekanisert med blant annet taretrål. Høstingen foregår på ca. 5 – 15 meters dyp, og det er ikke lov å høste tare dypere enn 20 meter (Fiskeridirektoratet). Deler av Trøndelagskysten har vært stengt for tarehøsting i en periode på grunn av store beiteskader etter kråkeboller, og på noen områder har det tatt tid før taresamfunnene har blitt reetablert.

I 2000 ble det åpnet for tarehøsting i tidligere Sør-Trøndelag, mens det først i 2015 ble åpnet for tarehøsting i store deler av Trøndelagskysten (inkl. tidligere Nord-Trøndelag). Gjeldende forskrift om regulering av høsting av tare i Trøndelag og Møre og Romsdal ble vedtatt av Fiskeridirektoratet 30. september 2019 med hjemmel i havressurslova, og gjelder for 5 år. Feltene høstes med ca. 5 års mellomrom.

Friluftsliv og forskning

Det pågår noe ferdsel med båt rundt øyene, spesielt på sommerstid. På øyene i naturreservatet er det ferdselsforbud i deler av året med hensyn til hekkende fugl. Dette begrenser friluftsliv i deler av området.

Ellers begrenser beliggenheten og værforhold friluftaktivitet i området i store deler av året.

Det er drevet og drives omfattende forskning i området. NINA, og dets forløpere, har overvåket og forsket på sjøfugl i Sklinna siden tidlig på 1980-tallet.

NINA drifter på vegne av Miljødirektoratet Det nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugl, og NINA, sammen med Norsk Polarinstitutt er ansvarlig for SEAPOP (www.seapop.no), et forsknings-, kartleggings- og overvåkingsprosjekt på sjøfugl, samt SEATRACK (<http://www.seapop.no/en/seatrack/index.html>) et program for kartlegging av utbredelsen av sjøfugl utenfor hekketiden.

Skipstrafikk og farleder

Skipstrafikk i området består hovedsakelig av båttrafikk fra lokale fiskere og rettighetshavere.

Planstatus

Eksisterende vern etter naturmangfoldloven

Sklinna naturreservat (vernet ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003) ligger i direkte tilknytning til planområdet for supplerende vern. Formålet med fredningen er å bevare et egenartet øy- og skjærgårdsområde ytterst på Namdalskysten, der botaniske, zoologiske og geologiske elementer, så vel på land som i sjø, bidrar til å gi området dets særpreg. Området har stor naturfaglig verdi. Spesiell verdi knytter seg til området som hekkebiotop for en rekke sjøfuglarter, inklusiv alkefuglene.

Kommuneplaner

Områdene er avsatt til NFFFA (område for natur, friluftsliv, ferdsel, fiske og akvakulturanlegg) og NFFF (område for natur, friluftsliv, ferdsel og fiske).

Kystsoneplan

Nærøysund kommune er sammen med 7 andre kommuner i Trøndelag i gang med å utarbeide felles arealplan for sjøområdene – «Kystsoneplan for Namdalen». I henhold til fremdriftsplanen skal planen sendes ut på høring og godkjennes i 1. kvartal 2021.

Virksomheter av kunngjøringen

I henhold til § 44 i naturmangfoldloven (*tiltak ved igangsatt saksbehandling*) kan et forvaltningsorgan uten videre avslå en søknad om tillatelse mv, til et tiltak i planområdet. Tillatelsen kan bare gis dersom tiltaket er uten nevneverdig betydning for verneverdiene i området.

Når det er foretatt kunngjøring etter § 42 i naturmangfoldloven kan offentlig myndighet ikke gi tilskudd til tiltak i et område som inngår i verneforslaget. Statsforvalteren kan gjøre unntak fra dette dersom tiltaket er uten nevneverdig betydning eller er positivt for forslaget.

Virksomheten er begrenset til fire år etter oppstarten er kunngjort. Departementet kan forlenge virksomhetene med inntil to år.